

Udskrift af forhandlingsprotokollen for ekspropriationskommissionen

vedrørende anlæg i henhold til Lov om en Cityring.

Metro-Cityringen

64. hæfte

Møder den 18. og 19. januar 2011.
Protokolltilførsel den 27. januar 2011.

Tirsdag den 18. januar 2011 kl. 8.30, samledes kommissionen i Tivoli Congress Center, Arni Magnussonsgade 2-4, København V, for at behandle nogle udestående spørgsmål om betaling for ledningsomlægning i forbindelse med anlæg af en Metro-Cityring i København og på Frederiksberg (jf. lov nr. 552 af 6. juni 2007).

Til stede var Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne *Erling Christensen*, de af Transportministeriet udnævnte medlemmer af kommissionen *Helge Sølgaard* og *Leif Luxhøj-Pedersen*, samt de fra den fælleskommunale liste udvalgte medlemmer *Kim Christensen* og *Frants Hagen Hagensen*.

Som repræsentant for Københavns Kommune tiltrådte *Jørgen Poulstrup* kommissionen.

Endvidere mødte den ledende landinspektør *Søren Kjerside Hansen*.

For Metroselskabet I/S mødte projektleder *Christine Hammer*, projektleder *Henrik Weiertsøe Jensen*, ass. projektleder *Bent Napstjert* og ingeniør *John Horn* sammen med advokat *Jens Auken*, advokat *Anne Sophie Vilsbøll* og advokat *Stine Møller Boye*, alle advokatfirmaet Bech-Bruun.

Endvidere deltog chefkonsulent *Henrik Hansen*, Kommissariatet.

Protokollen førtes af fuldmægtig *Peter Valentin Rolnæs*.

Som led i anlægget af cityringen skal der etableres et kontrol- og vedligeholdelsescenter (CMC) på et areal ved Vasbygade. Etableringen af CMC indebærer, at det er nødvendigt at udføre en række ledningsomlægninger i det område, hvor CMC skal etableres. Metroselskabet og en del af de berørte ledningsejere har indgået aftale om vilkår og betaling for de nødvendige ledningsomlægninger, men da det ikke har

været muligt for Metroselskabet at indgå aftaler med samtlige ledningsejere, har selskabet anmodet ekspropriationskommissionen om at tage stilling til betalingsspørgsmålet for så vidt angår de ledningsejere, hvor der er uenighed om, hvem der skal betale for ledningsomlægningerne.

Uenigheden vedrører overordnet set betalingen for omlægning af ledninger tilhørende følgende ledningsejere:

- 1) DSB og DSB Ejendomsudvikling A/S
- 2) Centralkommunernes Transmissionselskab I/S (CTR I/S)
- 3) KE Varme P/S

Til brug for behandlingen af betalingsspørgsmålet har Metroselskabet udarbejdet en mappe, der for hver af ledningsejerne indeholder beskrivelser af de omhandlede ledninger samt kort, der viser ledningers placering. Endvidere har Metroselskabet udarbejdet en bilagssamling fordelt på fire mapper, der indeholder henholdsvis generelle bilag (overordnede aftaler, standardvilkår m.v.), bilag der er specifikke for den enkelte ledningsejer, diverse supplerende materiale samt relevant lovgivning, praksis og litteratur. Materialet blev fremlagt. Endvidere fremlagdes ledningsprotokol for ledninger, der skal omlægges som følge af etableringen af CMC.

Ved dagens møde behandlede spørgsmålet om betalingen for ledninger tilhørende henholdsvis DSB og DSB Ejendomsudvikling A/S.

For DSB mødte *Ole Bjerager* og *Birgitte Voss*

For DSB Ejendomsudvikling A/S mødte *Louise Bastrup* og *Flemming Eriksen*.

Ledninger tilhørende DSB og DSB Ejendomsudvikling A/S

Uenigheden vedrører betalingen for omlægning af nogle afløbsledninger, vandledninger og brønde med identifikationsnumrene JDA 5101, JDA 5102, JDH 5108, JDEA 5102, JDEA 5104, og JDEA 5105 og de vilkår, der skal gælde for de af ledningerne, der efter ledningsomlægningen forsat ligger på CMC-arealet.

Det er oplyst, at Metroselskabet har overtaget CMC-arealet fra DSB ved betinget overdragelsesaftale af 13. juni 2008, der indeholder detaljerede vilkår for overdragelsen af arealet. Overdragelsesaftalen indeholder ikke vilkår for flytning mv. af DSB's egne ledninger på CMC-arealet. Nogle af de berørte ledninger tilhører nu DSB Ejendomsudvikling A/S, der blev etableret som et datterselskab til DSB den 1. januar 2009. Der er enighed om, at DSB Ejendomsudvikling A/S er omfattet af overdragelsesaftalen mellem DSB og Metroselskabet af 13. juni 2008. Prisen for Metroselskabets overtagelse af CMC-arealet blev fastsat ved forhandlinger mellem Transportministeriet og DSB i 2007, som Metroselskabet ikke deltog i.

I forbindelse med overdragelsen har DSB erklæret, jf. overdragelsesaftalens § 11.1 at have udleveret alt kendt materiale om ledninger mv. til Metroselskabet. Det udleverede materiale indeholder imidlertid ikke oplysninger om DSB's egne ledninger, herunder de ledninger, der nu tilhører DSB Ejendomsudvikling A/S.

Om placeringen af de enkelte ledninger er oplyst følgende:

Ledning JDA 5101 er delvist beliggende på CMC-arealet, der nu ejes af Metroselskabet, samt delvist på DSB's og DSB Ejendomsudvikling A/S's arealer. Ledningen omlægges ikke, men ledningsstrækningen skal strømpedefores. Af strækningen, der skal strømpedefores, er ca. 69 m beliggende på CMC-arealet, mens ca. 13 m er beliggende på DSB's areal og ca. 10 m på DSB Ejendomsudviklings A/S' areal.

Afløbsbrønd JDA 5102 er placeret på CMC-arealet. Brønden ligger på ledning JDA 5101 og nedlægges permanent.

Vandledning JDH 5108 er delvist beliggende på CMC-arealet (ca. 46 m), samt delvist på DSB's areal (ca. 12 m) og Freja Ejendommens areal (ca. 4 m). Ledningen erstattes af en ny ledning.

Afløbsledning JDEA 5102 med tilhørende afløbsstikledning *JDEA 5104* og pumpebrønd *JDEA 5105* er delvist beliggende på CMC-arealet (ca. 110 m) og

delvist på DSB Ejendomsudvikling A/S's areal (ca. 35 m). Den samlede ledningsstrækning med brønd omlægges.

Da ledningsejerne ikke har underskrevet ledningsprotokollen, der bl.a. har til formål at regulere omlægningen af ledningerne, eksproprieredes på en ekspropriationsforretning den 6. juli 2010, jf. forhandlingsprotokollens 39. hæfte, side 367-368, ret for Metroselskabet til at forestå omlægningen af ledningerne. Spørgsmålet om betalingen for omlægningen blev udsat til senere.

Advokat Anne Sophie Vilsbøll har i et indlæg af 21. december 2010 redegjort for Metroselskabets synspunkter.

Det gøres gældende, at de berørte ledninger er omfattet af det såkaldte gæsteprincip, hvorefter ledningsejeren (DSB henholdsvis DSB Ejendomsudvikling A/S) som udgangspunkt skal betale for omlægningen af sine ledninger, der er nødvendiggjort af arealejerens (Metroselskabets) udnyttelse af arealet.

I forhold til de konkrete ledninger indebærer gæsteprincippet efter Metroselskabets opfattelse, at ledningsejeren må betale for omlægningen af de dele af ledningerne, der er beliggende på CMC-arealet og de dele af ledningerne, der ligger på tredjemands areal, hvor omlægningen er en følge af omlægningen af ledninger på CMC-arealet. Det sidste gælder for DSB's ledninger JDA 5101 og JDH 5108, der delvist er beliggende på henholdsvis DSB Ejendomsudvikling A/S's areal og Freja Ejendommens areal.

For de ledninger, der tilhører DSB og DSB Ejendomsudvikling A/S, og som delvist ligger på ledningsejerens eget areal, som ikke er overdraget til Metroselskabet, er det selskabets opfattelse, at selskabet skal betale en forholdsmeæssig del af omkostningerne ved de pågældende ledningsomlægninger, svarende til den del af ledningen, der er beliggende på ledningsejerens areal, i forhold til den samlede, omlagte ledningsstrækning. Med hensyn til omlægningen af ledning JDA 5101 medfører dette, at Metroselskabet skal betale 13/92 og DSB 79/92 af omkostningerne. Med hensyn til ledning JDA 5108 skal Metroselskabet betale 12/62 og DSB 50/62 af omkostningerne. Med hensyn til ledningerne JDEA 5102, JDEA 5104 og afløbsbrønd JDEA 5105, skal Metroselskabet betale 35/145 og DSB Ejendomsudvikling A/S 110/145 af omkostningerne.

Til støtte herfor har Metroselskabet bl.a. anført, at DSB ikke i forbindelse med overdragelsesaftalen har oplyst om eller sørget for at sikre sine ledningers

retsstilling, herunder vedrørende betalingsspørgsmålet.

Det følger af overdragelsesaftalens § 2, at der med overdragelsen af arealet fulgte en række rettigheder og forpligtelser, som Metroselskabet overtager. Heriblandt er eksplicit nævnt rettigheder og forpligtelser vedrørende ledninger, jf. § 11. Det var derfor kendeligt for Metroselskabet, at der på arealet var eller kunne være ledninger med særlige rettigheder, som Metroselskabet måtte respektere. Det fremgår af § 11, at DSB alene har udleveret oplysninger, om de af DSB kendte ledninger mv., hvorfor der eventuelt kunne være flere ledninger på arealet, end oplyst af DSB.

Ovenstående forbehold vedrørende ukendte ledninger kan imidlertid ikke påberåbes af DSB vedrørende DSB's egne ledninger, som måtte forventes at være kendte af DSB.

Dertil kommer, at der i overdragelsesaftalen i øvrigt er fastsat vilkår vedrørende genstande og anlæg tilhørende DSB på ejendommen, herunder i aftalens § 5 vedrørende kraner og § 7 vedrørende jernbanespor.

Metroselskabet kunne derfor med rette gå ud fra, at de i aftalen nævnte forhold udtømmende beskrev DSB's rettigheder vedrørende egne genstande og anlæg på ejendommen efter overdragelsen.

Efter gennemførelsen af ledningsomlægningerne vil DSB fortsat have nogle ledninger liggende i CMC-arealet. Det drejer sig om ledningerne *JDA 5101* og *JDH 5151*, der har erstattet ledning *JDH 5108*.

Metroselskabet har efter en konkret sikkerhedsmæssig vurdering accepteret, at de pågældende ledninger forbliver på Metroens jernbaneareal. Det er dog en forudsætning herfor, at ledningsejeren (DSB) tiltræder, at de sikkerhedsmæssige vilkår, som Metroselskabet har fastsat i dokumentet "Fremmede ledninger på Metroens jernbaneareal m.v., Betingelser og krav" (FLM-BK), er gældende for ledningerne.

Som følge af DSB's manglende underskrift af ledningsprotokolaftalen, savner Metroselskabet imidlertid tilsagn fra DSB om, at de nævnte vilkår, som er nærmere beskrevet i aftaleudkastets punkt 10, skal gælde for ledningerne.

Metroselskabet anerkender, at ledningerne i øvrigt bevarer den retsstilling, der var gældende for ledningerne forud for omlægningen. Spørgsmål om f.eks. erstatningsansvar, betaling, fremtidige ledningsomlægninger m.m. skal således i mangel af nogen kendt aftale eller servitut for ledningerne reguleres af dansk

rets almindelige regler. Denne retsstilling ændres ikke ved, at de sikkerhedsmæssige vilkår i FLM-BK skal være gældende for ledningerne, jf. aftaleudkastets punkt 10.9.

Metroselskabet har på denne baggrund anmodet om, at teksten i aftaleudkastets punkt 10 tilføres forhandlingsprotokollen med bemærkning om, at de nævnte vilkår skal gælde for DSB's ledninger *JDA 5101* og *JDH 5151*.

DSB og DSB Ejendomsudvikling A/S har i et procesindlæg af 5. januar 2011 fremført fælles tilkendegivelse af synspunkter.

Det gøres gældende, at CMC-arealet er erhvervet, som det er og forefindes, uden ansvar for DSB bortset fra vanhjemmel, og at dette var baggrunden for den aftalte købspris.

Det gøres endvidere gældende, at intentionen med overdragelsen af arealet til Metroselskabet var, at overdragelsen skulle være uden omkostninger for DSB, af hvad art tænkes kan, samt at det - uanset ordlyden af Lov om en cityring § 7, stk. 5 - ikke var forudsat, at DSB skulle afholde udgifter til omlægning eller sløjfning af ledninger, der er berørt af Metroselskabets arbejder.

Metroselskabet har fået udleveret alt materiale med de oplysninger om ejendommen, som DSB var i besiddelse af efter at have gennemført en intern høring. Efter overdragelsesaftalens §11.1 indestår DSB ikke for, at dette materiale indeholder oplysninger om alle eksisterende ledninger, være sig "døde" eller aktive. Metroselskabets egen teknikker har gennemgået DSBs ledningsarkiv og i den forbindelse fået udleveret ledningstegninger over arealet.

Det gøres gældende, at Metroselskabet i forbindelse med forhandlingerne, samt ved at afholde omkostningerne vedr. arbejder ved DSBs drejeskive på Otto Busses Vej, har accepteret intentionerne for arealets overdragelse.

Det gøres gældende, at det ikke er i alménvellets interesse, at DSBs ledninger på CMC-arealet flyttes. DSB opfordrer derfor Metroselskabet til at tænke i alternative løsninger, således at ledningerne forbliver på deres nuværende placeringer. Det påpeges navnlig, at ledningen *JDEA 5102* vil være meget dyr at omlægge.

For så vidt angår spørgsmålet om ledningsprotokol, gøres gældende, at den foreslåede ledningsprotokol stiller DSB urimeligt ringe, hvis Metroselskabet ønsker, at der skal ske yderligere omlægning

ger/sløjfninger i området. Om nødvendigt kan DSB tiltræde, at DSB's standarddeklaration lyses for de ledninger, som berører DSB's og DSB Ejendomsudviklings arealer.

Advokat Anne Sophie Vilsbøll har på baggrund af DSB's procesindlæg i mail af 13. januar 2011 bl.a. gjort gældende, at omstændighederne omkring ledningsomlægningen ved DSB's drejeskive Otto Busses Vej ikke er sammenlignelige med de ledningsomlægninger, der er omfattet af denne sag. Arealet ved drejeskiven er alene midlertidigt eksproprieret for Metroselskabet til arbejdspladsformål m.v. og er således ikke en del af det areal, som Metroselskabet permanent har overtaget til CMC. Metroselskabet har ikke gjort gæsteprincippet gældende i forhold til ledningsomlægninger på arealer, der kun midlertidigt er eksproprieret til anlæg af CMC.

Parterne uddybede deres synspunkter på mødet.

For så vidt angår spørgsmålet om omlægning af ledningerne, præciserede Metroselskabet, at dette blev afgjort ved ekspropriationsforretningen den 6. juli 2010. Metroselskabet har fundet det nødvendigt, at

DSB Ejendomsudviklings ledning JDEA 5102 omlægges, idet den befinder sig i et område, hvor der skal etableres en pælefunderet bygning. Af hensyn til pælefunderingen kan Metroselskabet ikke have en ledning liggende på dette sted. Desuden vil bygningen og de tekniske installationer på arealet umuliggøre fremtidig reparation og vedligeholdelse på ledningen.

Med hensyn til Metroselskabets regelsæt for fremmede ledninger på Metroens jernbaneareal m.v. blev det præciseret, at de fremtidige ændringer af FLM-BK, der skal respekteres, alene omfatter nye sikkerhedsmæssigt begrundede krav, der er en følge af myndighedskrav, jf. pkt. 10.6 i udkast til ledningsprotokolaftale. Eventuelle ændringer skal godkendes af Trafikstyrelsen.

Det blev aftalt, at der afsiges kendelse om de forelagte spørgsmål.

Parterne fratrådte.

Louise Baastrup Ole Bjerager

Herefter afsluttedes dagens møde.

Erling Christensen

/Peter Valentin Rolnæs

Onsdag den 19. januar 2010, kl. 8.30, samledes kommissionen i Tivoli Congress Center, Arni Magnussonsgade 2-4, København V, for at fortsætte den d. 18. januar 2011 påbegyndte behandling af nogle udestående spørgsmål om betaling for ledningsomlægning i forbindelse med anlæg af en Metro-Cityring i København og på Frederiksberg (jf. lov nr. 552 af 6. juni 2007).

Til stede var de samme deltagere som ved mødet den 18. januar 2011 bortset fra repræsentanterne for DSB og DSB Ejendomsudvikling A/S.

Ved dagens møde behandledes spørgsmålet om betalingen for ledninger tilhørende henholdsvis CTR I/S og KE Varme P/S. For de to selskaber mødte advokat *Poul Hvilsted* og advokat *Egil Husum*, advokatfirmaet Horten. For KE Varme P/S mødte endvidere *Hanne Thorup*, *Peter Laursen* og *Werner Léon*.

Der fremlagdes billeder og tegninger, der viser de to ledningers placering.

Ledning tilhørende CTR I/S

Uenigheden vedrører betalingen for omlægning af en fjernvarmeledning med identifikationsnummer C 5102.

Ledningen er for størstedelens vedkommende beliggende på CMC-arealet, der er overdraget til Metroselskabet fra DSB. En mindre del af ledningen ligger i areal tilhørende DSB Ejendomsudvikling A/S. Sagen vedrører alene den del af ledningen, der er beliggende på CMC-arealet (ca. 375 m). Ledningen erstattes af en ny permanent ledning. Af den del af ledningen, der skal omlægges, ligger en del på et areal, der tidligere har været fredskov. Der er efter det oplyste tale om en bevoksning med træer og buske mv., der har sået sig selv. Ved Statsskovdistriktets afgørelse af 8. november 1998 blev der konstateret fredskovspligt i henhold til reglerne herom i skovlovens § 7. Skov- og Naturstyrelsen har den 16. juni 2009 givet tilladelse til, at fredskovspligten ophæves.

Der er mellem Metroselskabet og CTR I/S indgået en lokalitetsbestemt ledningsprotokolaftale af 9. april 2010, hvoraf blandt andet fremgår, at parterne er uenige om, hvem der skal betale for ledningsomlægningen, og at parterne er enige om, at betalingsspørgsmålet skal forelægges ekspropriationskommissionen til afgørelse, jf. aftalens § 7. Uenigheden vedrører alene betalingen for omlægningen af den del af ledningen, der tidligere lå på fredskovsareal.

Advokat Anne Sophie Vilsbøll har i et indlæg af 21. december 2010, der omfatter både ledningen tilhørende CTR I/S og ledningen tilhørende KE varme P/S, redegjort for Metroselskabets synspunkter.

Det gøres gældende, at CTR's ledning er omfattet af gæsteprincippet, og at ledningsejeren derfor skal betale for omlægningen af ledningen.

Til støtte herfor har Metroselskabet bl.a. anført, at CTR's ledning er omfattet af tilladelser af henholdsvis 22. september 1986 og 26. juli 1988 udstedt fra DSB til CTR, samt "Almindelige betingelser for ledningsanlæg på DSB's areal" af 1982. De nævnte tilladelser indeholder ikke særlige rettigheder for CTR med hensyn til betalingsspørgsmålet ved flytning af ledning.

Det er i henhold til både 1986- og 1988-tilladelsen et vilkår, at de "Almindelige betingelser for ledningsanlæg på DSB's areal" af 1982 overholdes. Det følger af de almindelige betingelser, punkt 2.6, at udgifter til ledningsomlægninger afholdes af ledningsejeren. Bestemmelsen lyder således:

"Flytning af ledninger, som forandring af baneforholdene inden for banegrænsen efter DSB's bestemmelse må medføre, bekostes af ledningsejeren, og for flytningens udførelse og de flyttede ledninger gælder "Betingelserne" også".

Der er enighed mellem parterne om, at Metroselskabet er indtrådt i DSB's rettigheder og forpligtelser vedrørende det areal, Metroselskabet har overtaget, herunder i forhold til ledningsejere.

Etableringen af CMC på det overtagne areal er efter Metroselskabets opfattelse en sådan "forandring af baneforholdene inden for banegrænsen", som i henhold til DSB's almindelige betingelser medfører, at den deraf følgende ledningsomlægning skal betales af CTR I/S.

Om betydningen af, at ledningen delvis ligger på et areal, hvor der tidligere har været fredskov, har Metroselskabet bl.a. gjort gældende, at spørgsmålet om, hvorvidt fredskovspligten har medført et "statusskift"

for det areal, hvor fjernvarmeledningerne er placeret, eller ej, er uden betydning for, om gæsteprincippet finder anvendelse. Dette følger af Højesterets afgørelse af 22. september 2009 i sagen vedrørende Motorring 3, jf. U.2009.2978H.

I nævnte afgørelse har Højesteret ikke tillagt det nogen betydning for gæsteprincippets anvendelse, at det pågældende areal ændrede "status" fra privat areal til vejareal.

Fra højesteretsdommens præmisser fremhæves følgende:

"Gæsteprincippet har fundet udtryk i vejlovens § 106. Denne bestemmelse omfatter arbejder, der er iværksat af vejmyndigheden inden for rammerne af de formål, som myndigheden kan varetage. Det er ubetridt, at udvidelsen af Motorring 3 ligger inden for sådanne formål. Der er ikke grundlag for at antage, at vejlovens § 106 indskrænker gæsteprincippet således, at vejmyndigheden skulle være afskåret fra at påberåbe sig gæsteprincippet i tilfælde, hvor ledningen ligger i et areal, som ikke var vejareal inden erhvervelsen".

Overført på denne sag betyder Højesterets afgørelse, at Metroselskabet som banemyndighed ikke er afskåret fra at påberåbe sig gæsteprincippet som følge af, at der var fredskovspligt på (dele af) det areal, hvor CTRs ledning var placeret på tidspunktet for Metroselskabets overtagelse af arealet. Dette gælder uanset, om "gæsteprincippet" påberåbes i henhold til cityringloven, vilkår i de gældende tilladelser for ledningerne eller som det ulovbestemte gæsteprincip.

Med hensyn til fredskovsafgørelsens betydning for arealets status henvises til, at afgørelsen om fredskovspligt efter sit indhold er konstaterende, dvs. ikke etablerer en ny retstilstand. Dette er en følge af skovlovens § 3, stk. 1, nr. 3, hvorefter fredskovspligtige arealer kan "opstå af sig selv", såfremt skovbevoksning indfinder sig på arealer, der ejes af blandt andet staten.

Konstateringen af fredskovspligt kan sammenlignes med en offentligretlig servitut på arealet, der har forrang for andre rettigheder, men som ikke i øvrigt har forholdt sig til arealets "status". Ved konstateringen af fredskovspligt er der med andre ord ikke truffet nogen afgørelse om, at arealet ikke længere skulle være baneareal, herunder med inddragelse af de hensyn til DSB, som en sådan afgørelse måtte forudsætte.

Arealet er da også af DSB overdraget til Metroselskabet som "umatrikuleret jernbaneareal", jf. overdragelsesaftalens § 1.1, og det er i § 2.1 præciseret, at ejendommen overtages af Metroselskabet som "en bane i drift".

I Taksationskommissionens kendelse af 19. januar 2005 og Østre Landsrets dom af 29. juni 2007 vedrørende ledningsomlægninger i forbindelse med Metroens etape 3, er spørgsmålet om banearalers overgang til anden anvendelse og gæsteprincippet behandlet. Det fremgår af begge afgørelser, at nedlæggelse af en jernbane kræver, at der ved lov er givet bemyndigelse til at træffe beslutning herom. Landsretten har således udtalt:

"Det er ubestridt, at Amagerbanen ikke var nedlagt ved lov, da anlæggelsen af metroens 3. etape blev besluttet og gennemført. Herefter og henset til indholdet af aftalen om overdragelse af arealerne til Ørestadsselskabet I/S og det oplyste om anvendelsen af Amagerbanen finder landsretten ikke, at arealerne har mistet status af banearaler med den virkning, at gæsteprincippet ikke finder anvendelse på ledninger, der var anbragt i banearalerne."

Det umatrikulerede banearal nord for Vasbygade er ikke nedlagt ved lov, og der er ikke – hverken i forbindelse med konstateringen af fredskovspligt eller i øvrigt - truffet beslutning om banearalets overgang til anden anvendelse. Den omstændighed, at en mindre del af arealet har været fredskovspligtigt medfører ikke, at hverken det samlede areal eller de fredskovspligtige dele heraf er nedlagt som banearal.

Fredskovspligten medførte alene anvendelsesmæssige begrænsninger, som baneejerne (DSB og siden Metroselskabet) måtte respektere, indtil ophævelsen af fredskovspligten.

Metroselskabet er ved arealovertagelsen indtrådt i DSB's rettigheder og forpligtelser som ejer af arealet i forhold til ledningerne.

De eksisterende tilladelser fra 1986 og 1988 vedrørende CTR's ledning indeholder de vilkår, som CTR i forhold til arealets ejer har accepteret i forbindelse med ledningens placering. Disse vilkår ændres eller påvirkes ikke af den konstatering og efterfølgende ophævelse af fredskovspligt.

Advokat Poul Hvilsted har i et indlæg af 12. januar 2011, der ligeledes omfatter både ledningen tilhørende CTR I/S og ledningen tilhørende KE Varme P/S, redegjort for CTR I/S' synspunkter.

Det gøres gældende, at Statsskovdistriktets afgørelse fra 1998 om fredskovspligt på arealet, hvori ledningen var anbragt, medfører, at arealet ikke længere kunne anvendes til baneformål og følgelig måtte anses for nedlagt som banearal på det tidspunkt, hvor Metroselskabet traf beslutning om, at ledningen skulle omlægges. Det gøres gældende, at fredskovspligten retligt og faktisk har fortrængt den tidligere lovlige anvendelse af arealet til baneformål. Der er herved sket et kontinuitetsbrud i forhold til arealets hidtidige status som indebærer, at gæsteprincippet ikke længere finder anvendelse.

Det gøres endvidere gældende, at gæsteprincippet iflg. DSB's Almindelige Betingelser er underlagt et krav om, at ledningsomlægningen skal varetage baneformål, og at der skal være tale om banearal. Den konkrete ledningsomlægning skal derfor heller ikke i medfør af DSB's Almindelige Betingelser betales af ledningsejeren, da fredskov ikke er banearal, og ledningsomlægningen i fredskov derfor ikke kan tjene baneformål.

Hvis betalingssspørgsmålet skal afgøres ud fra bestemmelsen i § 7, stk. 5 i cityringloven, bemærkes, at det fremgår af denne bestemmelse, at udgangspunktet er, at Metroselskabet afholder udgifter til ledningsomlægninger. Det er alene omlægning af ledninger på jernbanearealer, der betales af ledningsejeren. Det gøres gældende, at bestemmelsen skal forstås i overensstemmelse med sin ordlyd, hvilket indebærer at CTR ikke skal betale for ledningsomlægninger i fredskov, der ikke er jernbaneareal. Det anføres i den forbindelse, at forarbejderne til bestemmelsen ikke ændrer på forståelsen heraf, da det ikke er muligt at lovgive i forarbejderne.

Hvis ekspropriationskommissionen tillægger henvisningen i bestemmelsens forarbejder til gældende ret betydning, gøres det gældende, at loven omfatter gæsteprincippet, som det var fastlagt af domstolene på tidspunktet for lovens vedtagelse. Udvikling i retspraksis efter lovens ikrafttræden er ikke omfattet af bestemmelsen.

Det gøres endvidere gældende, at den konkrete tvist adskiller sig fundamentalt fra tvisten i U 2009.2978H, som Metroselskabet har henvist til, idet CTR havde fået tilladelse til at anbringe sin ledning i DSB's areal. Dette areal ændrede efterfølgende status som følge af, at der udviklede sig fredskov på arealet. Der var derfor – til forskel fra Højesterets dom – tale om, at DSB som arealejer ikke kunne ændre benyttelsen af fredskovarealet, og hvor DSB derfor ikke kunne kræve ledningsomlægninger i fredskov betalt

af ledningsejeren. Overgangen til fredskov har skabt definitive retsvirkninger i forhold til gæsteprincippet, og Metroselskabet er på samme måde som DSB og senere Banedanmark afskåret fra at kræve ledningsomlægninger betalt af ledningsejeren, da Metroselskabet ikke opnår en bedre retsstilling end overdragere.

CTR har i øvrigt henvist til Østre Landsrets dom af 29. juni 2007 i en sag vedrørende ledningsomlægninger i et banearreal, der ikke længere fungerede som jernbane (Østamagerbanen), idet skinnerne på arealet var fjernet og som skulle anvendes til baneformål for Metroen. Retten nåede i denne sag frem til, at de pågældende arealer ikke havde mistet deres status af banearaler, da banen ikke formelt var nedlagt ved lov. Gæsteprincippet fandt derfor anvendelse på ledninger anbragt i arealet. Det anføres i den forbindelse, at fredskovarealet på CMC-arealet netop er nedlagt som banearreal ved lov (skovloven) og at gæsteprincippet derfor ikke finder anvendelse på ledninger anbragt på dette areal.

Ledning tilhørende KE Varme P/S

Uenigheden vedrører betalingen for omlægning af en fjernvarmeledning med identifikationsnummer Fv 5102.

Ledningen er delvist beliggende på CMC-arealet (ca. 490 m) og delvist på DSB Ejendomsudvikling A/S' (ca. 140 m) og I/S Lorentsen Ejendomme (ca. 40 m). Hele strækningen omlægges og erstattes af en ny permanent ledning. Af den del af ledningen, der ligger på CMC-arealet, ligger en del på et areal, der tidligere har været fredskov. Der er efter det oplyste tale om en bevoksning med træer og buske mv., der har sået sig selv. Ved Statsskovdistriktets afgørelse af 8. november 1998 blev der konstateret fredskovspligt i henhold til reglerne herom i skovlovens § 7. Skov- og Naturstyrelsen har den 16. juni 2009 givet tilladelse til, at fredskovspligten ophæves. Der er tale om samme fredskovsareal, som berøres af ledningen tilhørende CTR I/S, jf. ovenfor.

Der er indgået en lokalitetsbestemt ledningsprotokol-aftale mellem Metroselskabet og KE Varme den 19. oktober 2010, hvoraf fremgår, at parterne er uenige om, hvem der skal betale for ledningsomlægningen, og at parterne er enige om, at betalingsspørgsmålet skal forelægges ekspropriationskommissionen. Uenigheden vedrører alene betalingen for omlægningen af den del af ledningen, der tidligere lå på fredskovsareal.

Advokat Anne Sophie Vilsbøll har i et indlæg af 21. december 2010, der omfatter både ledningen tilhørende CTR I/S og ledningen tilhørende KE varme P/S, redegjort for Metroselskabets synspunkter.

Det gøres gældende, at KE Varmes ledning er omfattet af gæsteprincippet, og at ledningsejeren derfor skal betale for omlægningen af ledningen.

Til støtte herfor har Metroselskabet i alt væsentligt henvist til de synspunkter, som selskabet har fremført i relation til fjernvarmeledningen tilhørende CTR I/S.

Metroselskabet har oplyst, at selskabet ikke er i besiddelse af nogen særlig tilladelse eller aftale vedrørende ledningens beliggenhed. Selskabet har i forbindelse med overtagelse af arealet fra DSB blandt andet modtaget kopi af et brev af 19. september 2001 fra DSB til Københavns Energi vedrørende etablering af en fjernvarmeledning på DSB's areal. Tilladelsen indeholder vilkår om, at ledningen ligger vederlagsfrit på DSB's ejendom, og at ledningsejeren skal fjerne ledningen for egen regning, såfremt DSB eller fremtidige lodsejere skønner det nødvendigt. Det fremgår imidlertid af det medfølgende rids, at tilladelsen vedrører en anden ledningsstrækning end den, der omlægges som følge af CMC. Metroselskabet anser det for sandsynligt, at det ledningsstykke, der er omfattet af denne sag, er etableret på samme vilkår som den ovenfor nævnte.

Som ny lodsejer finder Metroselskabet det nødvendigt, at KE Varmes ledning flyttes, og flytningen skal, jf. ovenfor, ske for KE Varmes regning.

Såfremt det ikke kan lægges til grund, at ledningen er omfattet af en tilladelse med det ovenfor angivne indhold, skal betalingsspørgsmålet i mangel af andre oplysninger afgøres efter cityringlovens § 7, stk. 5, som også fører til, at KE Varme må betale for ledningsomlægningen.

Advokat Poul Hvilsted har i et indlæg af 12. januar 2011, der ligeledes omfatter både ledningen tilhørende CTR I/S og ledningen tilhørende KE Varme P/S, redegjort for KE Varmes synspunkter.

Det gøres som for CTR's ledning og med samme synspunkter gældende, at gæsteprincippet ikke finder anvendelse på ledningen, og at Metroselskabet derfor skal afholde udgifterne til ledningsomlægningen på det areal, der på tidspunktet, hvor Metroselskabet traf beslutning om at ledningen skulle omlægges, var fredskov.

Det bestrides, at ledningen skulle være anbragt på arealet på samme grundlag som en anden KE led-

ning, som DSB har meddelt tilladelse til at etablere i 2001. Det gøres samtidig gældende, at den omstridte ledning i lighed med CTR's ledning er etableret på grundlag af DSB's Almindelige betingelser. Det følger af Pkt. 2.6 i de Almindelige betingelser, at ledningsomlægninger kun kan kræves betalt af ledningsejeren, hvis ledningsomlægningen er nødvendiggjort af ændringer i "baneforholdene", og at bestemmelsen alene omfatter forandringer inden for "banegrænsen" efter "DSB's nærmere anvisninger". Da fredskov ikke er baneareal, skal den konkrete ledningsomlægning derfor heller ikke efter DSB's almindelige betingelser betales af ledningsejeren.

Parterne uddybede deres synspunkter på mødet.

Metroselskabet tog til efterretning, at der ikke foreligger noget om aftalegrundlaget for etablering af KE's ledning, hvilket efter Metroselskabets opfattelse

indebærer, at det almindelige ulovbestemte gæsteprincip gælder. Det er ledningsejeren, der har bevisbyrden for, at der måtte foreligge særlige aftaler eller vilkår, der fraviger gæsteprincipet.

KE Varmes advokat er af den opfattelse, at Metroselskabet har bevisbyrden for, at der måtte gælde andre vilkår end DSB's Almindelige Betingelser.

Det blev aftalt, at der afsiges kendelse om betalings-spørgsmålet.

Parterne fratrådte.

Poul Hvilsted

Herefter afsluttedes forretningen, idet protokollen blev underskrevet.

Erling Christensen

Helge Sølgaard Leif Luxhøj-Pedersen Kim Christensen Frants Hagen Hagensen

Jørgen Poulstrup Søren Kjerside Hansen

Christine Hammer Henrik W. Jensen Bent Napstjert John Horn

Anne Sophie Vilsbøll Jens Auken Stine Møller Boye

/Peter Valentin Rolnæs

Torsdag den 27. januar 2011 lod Kommissarius protokollen, som førtes af fuldmægtig *Peter Valentin Rolnæs*, tilføre følgende kendelser i nogle sager behandlet ved møder den 18. og 19. januar 2011 vedrørende udestående spørgsmål om betaling for ledningsomlægninger (CMC-arealet) i forbindelse med anlæg af en Metro-Cityring i København og på Frederiksberg (jf. lov nr. 552 af 6. juni 2007).

Ledninger tilhørende DSB og DSB Ejendomsudvikling A/S

Kendelse

For så vidt angår det på mødet den 18. januar 2010 passerede, henvises til ovenstående forhandlingsprotokol.

Betalingen for ledningsomlægningen

I henhold til bestemmelsen i cityringlovens § 7, stk. 5, afholdes udgifter til ledningsomlægninger, der er nødvendige for gennemførelsen af Cityringen, som udgangspunkt over anlægsbudgettet for Cityringen.

Dette gælder dog ikke omlægninger af ledninger på overtagne jernbanearealer og omlægninger af ledninger i vejarealer, der i ikke uvæsentlig grad er begrundet i vejformål. Af bemærkningerne til loven fremgår, at udgiften til nødvendige omlægninger af ledninger i overtagne jernbanearealer forudsættes afholdt af vedkommende ledningsejer i overensstemmelse med det, der i almindelighed antages at gælde uden direkte lovregulering heraf (det ulovbestemte gæsteprincip), mens omlægninger af ledninger i vejarealer forudsættes afholdt af ledningsejeren i medfør af gæsteprincipet i vejlovens § 106, stk. 1, der er en kodifikation af det ulovbestemte gæsteprincip.

Højesteret har i dommen U.2009.2978H (Motorring 3-sagen) fastslået, at gæsteprincipet er betegnelsen for en udfyldende regel, der finder anvendelse i tilfælde, hvor der uden vederlag er givet tilladelse til at anbringe en ledning på en ejendom og at ledningsejeren da som "gæst" skal bekoste ledningsarbejder, der er nødvendiggjort af arealejerens ændrede benyttelse af det areal, hvor ledningen er anbragt. Der er tale om

en udfyldende regel, der ikke gælder, hvis det må lægges til grund, at andet er aftalt.

Det er afgørende for betalingsspørgsmålet i forhold til DSB's og DSB Ejendomsudvikling A/S' ledninger, om ledningerne på tidspunktet for Metroselskabets anmodning om flytning af ledningerne var omfattet af gæsteprincippet eller ej.

CMC-arealet tilhørte, indtil overdragelsen af arealet til Metroselskabet, DSB. Der var således indtil dette tidspunkt tale om "ledninger på eget areal". Ved overdragelsen af arealet til Metroselskabet kom ledningerne til at ligge på "fremmed areal". Det centrale spørgsmål er, om ledningerne ved overdragelsen af arealet til Metroselskabet, er blevet "fanget" af gæsteprincippet eller om dette princip må anses for fraveget som led i overdragelsen af arealet.

På baggrund af teksten i overdragelsesaftalen samt øvrige fremkomne oplysninger finder kommissionen at måtte lægge til grund, at DSB ikke i forbindelse med overdragelsen af CMC-arealet til Metroselskabet har oplyst selskabet om tilstedeværelsen af de omhandlede ledninger i arealet. Kommissionen er enig med Metroselskabet i, at de forbehold, som DSB har taget vedrørende forekomsten af yderligere ledninger i arealet, ikke kan gælde DSB's egne ledninger, som DSB må forudsættes at være bekendt med. Kommissionen finder endvidere ikke, at der er holdpunkter for at antage, at DSB ved overdragelsen har sikret sine ledningers retsstilling, eller at der ved fastsættelsen af betalingen for arealet, som efter det oplyste er sket uden Metroselskabets medvirken, kan anses at være betalt for ledningernes tilstedeværelse på arealet.

Hvis DSB har forudsat, at DSB's egne ledninger i det overdragne areal skulle være undtaget fra princippet i § 7, stk. 5, punkt 1) i cityringloven, burde DSB have sikret dette ved en udtrykkelig bestemmelse i overdragelsesaftalen, således som det er sket i overdragelsesaftalen mellem Metroselskabet og Banedanmark.

Kommissionen finder herefter, at ledningerne ved overdragelsen af CMC-arealet til Metroselskabet er blevet omfattet af det almindelige gæsteprincip. Konsekvensen heraf er, at DSB henholdsvis DSB Ejendomsudvikling A/S må betale for omlægningen af de dele af ledningerne, der er beliggende på CMC-arealet og de dele af ledningerne, der ligger på tredjemands areal, hvor omlægningen er en følge af omlægningen af ledninger på CMC-arealet, mens Metroselskabet må betale for omlægningen af de dele af

ledningerne, der er beliggende på henholdsvis DSB og DSB Ejendomsudviklings arealer.

Herefter bestemmes:

Udgifterne til strømpeføring af eksisterende ø400 afløbsledning (JDA5101), afpropping af eksisterende afløbsbrønd (JDA5102) og omlægning af eksisterende 150 mm vandledning (JDH5108) afholdes forholdsmæssigt af DSB for så vidt angår de dele af ledningsanlægget, der har ligget på CMC-arealet, på DSB Ejendomsudvikling A/S' areal og på Freja Ejendomme A/S' areal.

Udgifterne til omlægning m.v. af eksisterende v450 spidsbundet afløbsledning (JDEA5102), med tilhørende ø150 afløbsstikledning (JDE5104) og pumpebrønd (JDEA5105) afholdes forholdsmæssigt af DSB Ejendomsudvikling A/S for så vidt angår de dele af ledningsanlægget, der har ligget på CMC-arealet.

Ledningers fremtidige status

Metroselskabet har efter en konkret sikkerhedsmæssig vurdering accepteret, at DSB's omlagte ledninger med identifikationsnumrene *JDA 5101* og *JDH 5151* kan blive liggende på CMC-arealet med den retsstilling, der var gældende for ledningerne forud for omlægningen. Det er dog en forudsætning herfor, at ledningerne bliver omfattet af de sikkerhedsmæssige vilkår, som Metroselskabet har fastsat i dokumentet "Fremmede ledninger på Metroens jernbaneareal m.v., Betingelser og krav" (FLM-BK), der også indgår i ledningsprotokolaftalerne med andre ledningsejere, der har ledninger liggende på CMC-arealet.

Da DSB ikke har underskrevet en ledningsprotokolaftale med Metroselskabet har selskabet anmodet om, at den relevante tekst tilføres forhandlingsprotokollen som gældende for de to DSB-ledninger.

Ekspropriationskommissionen kan tiltræde Metroselskabets anmodning og fastsætter derfor følgende vilkår for DSB's ledninger *JDA 5101* og *JDH 5151*, der ligger på CMC-arealet med Metroselskabets accept:

- Den nærmere placering af ledningerne fremgår af tegningsbilag ARL-0-LED-PROT-Cmc-TGN-216, - 217, - 226 og -227.
- For ledningerne gælder de sikkerhedsmæssigt begrundede krav (punkterne 1, 2, 3, 5, 9, 10, 11, 12), i dokumentet "Fremmede ledninger på Metroens jernbaneareal m.v., Betingelser og krav, November 2007" (i det følgende benævnt "FLM-BK") eller senere opdateringer heraf.

- Ledningsejeren har ret til uden betaling af vederlag herfor at have ledningerne liggende på Metroens jernbanearreal og til at anvende ledningerne i overensstemmelse med de fastsatte vilkår.
- Ledningsejeren har pligt til at sikre, at ledningerne og arbejder på ledningerne samt drift og vedligeholdelse til enhver tid er i overensstemmelse med gældende lovgivning, normer, standarder og øvrige regler, herunder de sikkerhedsmæssigt begrundede krav i FLM-BK.
- Spørgsmål om eventuelt erstatningsansvar, betalinger, fremtidige ledningsomlægninger og andre spørgsmål, der ikke angår Metroens sikkerhed, reguleres af dansk rets almindelige regler, herunder reglerne om ledninger på fremmed ejendom (gæsteprincippet).
- Såfremt ledningsejeren ikke overholder de for ledningen fastsatte vilkår, kan Metroselskabet pålægge ledningsejeren at bringe den uretmæssige tilstand til ophør straks eller inden for en af Metroselskabet fastsat frist. Sker dette ikke, kan Metroselskabet udføre de nødvendige foranstaltninger for ledningsejerens regning.
- Hvis ledningsejeren overdrager ledningerne til brug til tredjemand, har ledningsejeren pligt til skriftligt at give Metroselskabet meddelelse herom

Ledning tilhørende CTR I/S

Kendelse

For så vidt angår det på mødet den 19. januar 2010 passerede, henvises til ovenstående forhandlingsprotokol.

Betalingen for ledningsomlægningen

Kommissionen lægger til grund, at ledningen er anbragt på CMC-arealet i henhold til tilladelser fra DSB af 22. september 1986 og 26. juli 1988 samt "Almindelige betingelser for ledningsanlæg på DSB's areal" af 1982. Det følger heraf, at ledningen ved etableringen på arealet var omfattet af det såkaldte gæsteprincip, der indebærer, at ledningsejeren skal betale for ledningsarbejder, der er nødvendiggjort af arealejerens ændrede benyttelse til baneformål af det areal, hvor ledningen er anbragt. CMC-arealet havde på tidspunktet for etableringen af ledningen status som banearreal.

Der er enighed mellem parterne om, at Metroselskabet er indtrådt i DSB's rettigheder og forpligtelser vedrørende det areal, Metroselskabet har overtaget, herunder i forhold til ledningsejere.

Kommissionen kan ikke tiltræde CTR's synspunkt om, at arealet, hvor ledningen har været etableret, ved pålæg af fredskovspligt har ændret status i den forstand, at arealet herefter ikke længere kunne betragtes som banearreal.

Pålæg af fredskovspligt har i henhold til skovloven medført begrænsninger i udnyttelsesmulighederne af arealet, men fredskovspligten har efter kommissionens opfattelse ikke haft den konsekvens, at arealet ikke længere kunne betragtes som "umatrikuleret banearreal". Begrænsningerne i udnyttelsesmulighederne har skullet respekteres af baneejeren, indtil fredskovspligten eventuelt måtte blive ophævet, eller der måtte være meddelt fornøden dispensation i henhold til skovlovens § 38, herunder eksempelvis til opførelse af bygninger eller etablering af anlæg i henhold til lovens § 11, stk. 1. Pålæg af fredskovspligt kan derimod ikke betragtes som en retsskabende forvaltningssakt overfor ledningsejere med den konsekvens, at disse skulle have opnået en anden og bedre retsstilling end hidtil, hverken i forhold til DSB eller i forhold til Metroselskabet som ny ejer af arealet.

Skov- og Naturstyrelsen har den 16. juni 2009 givet tilladelse til, at fredskovspligten på arealet ophæves. Af afgørelsen fremgår bl.a., at styrelsen som led i behandlingen af ansøgningen fra Metroselskabet om ophævelse af fredskovspligten har besigtiget arealet. Styrelsen konstaterede i den forbindelse, at der er tale om relativt ung bevoksning og at der ikke til arealet knytter sig væsentlige naturmæssige eller rekreative værdier. Det må på den baggrund lægges til grund, at DSB ville kunne have opnået en tilsvarende ophævelse af fredskovspligten, hvis dette havde været nødvendigt for DSB's udnyttelse af arealet til baneformål. Metroselskabets overtagelse af arealet ændrer således ikke vilkårene for ledningens tilstedeværelse på arealet.

Etableringen af CMC opfylder forudsætningen i de meddelte tilladelser om "forandring af baneforholdene".

Arealet har både før der blev pålagt fredskovspligt, i perioden hvor fredskovspligt var pålagt og efter ophævelsen af fredskovspligten haft status som umatrikuleret banearreal. Det forhold, at arealet i en periode tillige har haft status af fredsskov, hvorved udnyttelsesmulighederne har været begrænsede i forhold til

udnyttelsesmulighederne ved etableringen af ledningen, indebærer efter kommissionens opfattelse ikke noget kontinuitetsbrud, der har betydning for anvendelsen af gæsteprincippet i henhold til de meddelte tilladelser.

Kommissionen finder herefter, at omlægningen af CTR's ledning, der er nødvendig for etableringen af CMC, må betales af CTR, også for så vidt angår den del af ledningen, der har ligget på fredskovsarealet.

Herefter bestemmes:

Udgifterne til omlægning m.v. af to eksisterende ø508 vandbaserede fjernvarmeledninger (C 5102) afholdes af CTR I/S.

Godtgørelse for udgifter til juridisk bistand: 25.000 kr.

Denne afgørelse er truffet i henhold til § 17 og § 29 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom (lovbk. nr. 1161 af 20. november 2008).

Ledning tilhørende KE Varme P/S

Kendelse

For så vidt angår det på mødet den 19. januar 2010 passerede, henvises til ovenstående forhandlingsprotokol.

Betalingen for ledningsomlægningen

Kommissionen finder i mangel af sikre oplysninger om grundlaget for anbringelsen af ledningen på CMC-arealet, at betalingsspørgsmålet må afgøres på grundlag af bestemmelsen i cityringlovens § 7, stk. 5.

I henhold til denne bestemmelse afholdes udgifter til ledningsomlægninger, der er nødvendige for gennemførelsen af Cityringen, som udgangspunkt over anlægsbudgettet for Cityringen. Dette gælder dog ikke omlægninger af ledninger på overtagne jernbanearealer og omlægninger af ledninger i vejarealer, der i ikke uvæsentlig grad er begrundet i vejformål. Af bemærkningerne til loven fremgår, at udgiften til nødvendige omlægninger af ledninger i overtagne jernbanearealer forudsættes afholdt af vedkommende ledningsejer i overensstemmelse med det, der i almindelighed antages at gælde uden direkte lovregulering heraf (det ulovbestemte gæsteprincip), mens omlægninger af ledninger i vejarealer forudsættes afholdt af ledningsejeren i medfør af gæsteprincippet i vejlovens § 106, stk. 1, der er en kodifikation af det ulovbestemte gæsteprincip. Både det ulovbestemte gæsteprincip og vejlovens gæsteprincip er en udfyl-

dende regel, der ikke gælder, hvis det må lægges til grund, at andet er aftalt.

Det må lægges til grund, at CMC-arealet på tidspunktet for etableringen af ledningen havde status som banearreal. Da der som nævnt ikke foreligger sikre oplysninger om grundlaget for etableringen af ledningen, herunder eventuelle aftaler om betaling for ledningsomlægninger, må det endvidere lægges til grund, at ledningen ved etableringen var omfattet af gæsteprincippet.

Der er enighed mellem parterne om, at Metroselskabet er indtrådt i DSB's rettigheder og forpligtelser vedrørende det areal Metroselskabet her overtaget, herunder i forhold til ledningsejere.

Kommissionen kan ikke tiltræde KE Varmes synspunkt om, at arealet, hvor ledningen har været etableret, ved pålæg af fredskovspligt har ændret status i den forstand, at arealet herefter ikke længere kunne betragtes som banearreal.

Pålæg af fredskovspligt har i henhold til skovloven medført begrænsninger i udnyttelsesmulighederne af arealet, men fredskovsplikten har efter kommissionens opfattelse ikke haft den konsekvens, at arealet ikke længere kunne betragtes som "umatrikuleret banearreal". Begrænsningerne i udnyttelsesmulighederne har skullet respekteres af baneejeren, indtil fredskovsplikten eventuelt måtte blive ophævet, eller der måtte være meddelt fornøden dispensation i henhold til skovlovens § 38, herunder eksempelvis til opførelse af bygninger eller etablering af anlæg i henhold til lovens § 11, stk. 1. Pålæg af fredskovspligt kan derimod ikke betragtes som en retsskabende forvaltningssakt overfor ledningsejere med den konsekvens, at disse skulle have opnået en anden og bedre retsstilling end hidtil, hverken i forhold til DSB eller i forhold til Metroselskabet som ny ejer af arealet.

Skov- og Naturstyrelsen har den 16. juni 2009 givet tilladelse til, at fredskovsplikten på arealet ophæves. Af afgørelsen fremgår bl.a., at styrelsen som led i behandlingen af ansøgningen fra Metroselskabet om ophævelse af fredskovsplikten har besigtiget arealet. Styrelsen konstaterede i den forbindelse, at der er tale om relativt ung bevoksning og at der ikke til arealet knytter sig væsentlige naturmæssige eller rekreative værdier. Det må på den baggrund lægges til grund, at DSB ville kunne have opnået en tilsvarende ophævelse af fredskovsplikten, hvis dette havde været nødvendigt for DSB's udnyttelse af arealet til baneformål. Metroselskabets overtagelse af arealet ændrer

således ikke vilkårene for ledningens tilstedeværelse på arealet.

Arealet har både før der blev pålagt fredskovspligt, i perioden hvor fredskovspligt var pålagt og efter ophævelsen af fredskovspligten haft status som umatrikuleret banearial. Det forhold at arealet i en periode tillige har haft status af fredsskov, hvorved udnyttelsesmulighederne har været begrænsede i forhold til udnyttelsesmulighederne ved etableringen af ledningen, indebærer efter kommissionens opfattelse ikke noget kontinuitetsbrud, der har betydning for anvendelsen af gæsteprincippet, jf. dommen U.2009.2978 H.

Kommissionen finder herefter, at omlægningen af KE Varmes ledning, der er nødvendig for etableringen af CMC, må betales af KE Varme.

Det bemærkes, at det efter kommissionens opfattelse ikke vil føre til et andet resultat, hvis det lægges til grund, at ledningen har været omfattet af DSB's al-

mindelige betingelser. Som det fremgår af ovenstående kendelse vedrørende CTR's ledning finder kommissionen, at flytningen af denne ledning også er omfattet af gæsteprincippet, således som dette fremgår af DSB's almindelige betingelser.

Herefter bestemmes:

Udgifterne til omlægning m.v. af to eksisterende ø610 vandbaserede fjernvarmeledninger inkl. bygværk (Fv 5102) afholdes af KE Varme P/S, også for så vidt angår den del af ledningen, der har ligget på fredskovsarealet.

Godtgørelse for udgifter til juridisk bistand: 25.000 kr.

Denne afgørelse er truffet i henhold til § 17 og § 29 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom (lovbk. nr. 1161 af 20. november 2008).

Således passeret.

Erling Christensen

Udskriftens rigtighed bekræftes

Isabel Gottlieb

/Peter Valentin Rolnæs